

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Кафедра географії України і туризму

КУРСОВА РОБОТА

з курсу «Географічне краєзнавство»

на тему: **Географо-краєзнавча характеристика села Стара
Рафалівка Рівненської області**

Студентки 3 курсу групи Г-32
географічного факультету
напряму підготовки 6.040104 «Географія»
Ганзюр Марії Василівни.

м. Тернопіль - 2013 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Загальна характеристика Старої Рафалівки	5
1.1. Загальні дані	5
1.2. Особливості географічного положення села	6
1.3. Історія розвитку села	7
1.4. Топоніміка території села	16
РОЗДІЛ 2. Природні умови та ресурси села	19
2.1. Фізико-географічна характеристика території села	19
2.2. Природні ресурси місцевості	20
2.3. Характеристика земельних угідь поселення	23
РОЗДІЛ 3. Населення, господарство та територіальне зонування села	25
3.1. Характеристика населення села	25
3.2. Особливості розвитку різних сфер господарства у селі	27
3.3. Проблеми й перспективи розвитку поселення	20
ВИСНОВКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	35
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Кожне село, місто, як і людина, має своє ім'я. Кожна географічна назва – пам'ятка історії та культури. Кожен із нас зобов'язаний зберігати та передавати народні традиції. Найповніше вони кореняться в українському селі. В цьому велика заслуга наших старожилів, які творили українську історію, збагачували Україну культурними надбаннями. Завдяки їм село постає культурною колыскою України, де найбільше шануються українські звичаї та традиції славного народу.

На сьогодні вивчення історії, топоніміки, природного потенціалу є важливим елементом у дослідженні культури і традицій сільського населеного пункту. Проте, на даний час система держави у питанні дослідження сільських територій є недосконалою, тому спонукає до вивчення села лише на місцевому рівні.

Актуальність теми зумовлена тим, що ніхто в цілому не вивчав географо-краєзнавчу характеристику села. Місцеві дослідники вже давно цікавляться Старою Рафалівкою, проте більшість їх спрямовують свої пошуки в історичному напрямі.

Село Стара Рафалівка лежить на межі Волинської та Рівненської області. На території села знайдено поселення племені дулібів, тут знаходиться єдина пам'ятка архітектури Володимирецького району – Свято-Миколаївська церква. На території села розміщувалась єврейська громада, яка залишила чималий відбиток в історії села.

Для одержання змістовних даних і для систематизації знань про населений пункт Стара Рафалівка проводиться дане дослідження.

Метою дослідження є охарактеризувати фізико-географічне положення села Стара Рафалівка Володимирецького району Рівненської області, вивчення історії, культури даного населеного пункту, визначення проблем та перспектив розвитку села.

Мета ставить перед собою досягнення таких *завдань*:

1. Надати короткі відомості про с. Стара Рафалівка, географічне положення, населення.
2. Дати оцінку природним ресурсам села та їх використання.
3. Показати напрями розвитку села, проаналізувати види діяльності населення.
4. Розкрити проблеми, з якими стикається населений пункт, та перспективи розвитку.

Об'єкт дослідження – село Стара Рафалівка, її географо-краєзнавча характеристика.

Предмет дослідження – особливості історії села, природні ресурси, населення та розвиток Старої Рафалівки.

Методологія і методи дослідження: методологічною основою для написання дослідницької курсової роботи є праці дослідників, які займалися розробкою цієї теми. Робота базується на принципах логіки, об'єктивності та конкретних фактах. В ході дослідження були використані такі методи як: описовий, використовувався для представлення зібраних даних по загальній характеристиці населеного пункту, методи аналізу, синтезу та статистичний метод, який дав змогу комплексно оцінити розвиток села, а також використаний історичний принцип, який дав змогу прослідкувати за етапами розвитку села Старої Рафалівки.

Наукова новизна даної роботи проявляється в тому, що ця дослідницька робота проводиться вперше, в роботі проаналізовано та визначено умови організації та розвитку села, комплексно досліджуються різні проблеми населеного пункту.

Логіка дослідження зумовила **структуру** курсової роботи: вступ, 3 розділи, висновки, список використаної літератури із 20 найменувань, додатків. Загальний обсяг 37 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТАРОЇ РАФАЛІВКИ

1.1. Загальні дані

Село Стара Рафалівка розташоване у Володимирецькому районі Рівненської області. Стара Рафалівка є адміністративно-територіальним центром сільської ради. Територія села складається з 580 дворів і нараховує 510 жителів (див. Додаток А).

Площа населеного пункту становить 244,4 га [12].

Основною структурно-планувальною одиницею населеного пункту є квартали з одно та двосторонньою житловою та громадською забудовою. Село забудовано одно - та двоповерховими будинками. За функціональним призначенням територія села являється сельбищною. Територія села складається із забудованих земель та сільськогосподарських угідь.

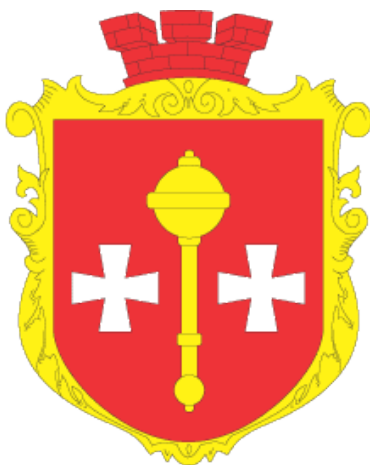
В адміністративно-громадському центрі зосереджені сільська рада, клуб, споживче товариство, лісництво, сільськогосподарський виробничий кооператив, школа, дитячий садок, бібліотека.

Через село проходить автошлях Рівне-Озерці.

Село електрифіковане, має телефонний зв'язок, опалення – пічне та від індивідуальних установок.

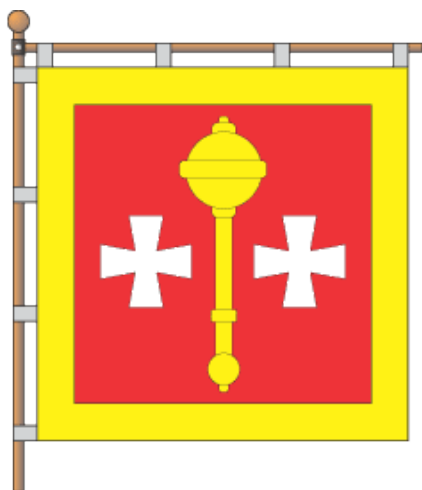
Централізоване водопостачання та каналізація відсутні [12].

Герб села: у червоному полі золота булава, обабіч неї по срібному лапчастому хресту.

Мал..1.Герб с. Ст. Рафалівка

Прапор села: квадратне полотнище, на червоному тлі жовта булава, обабіч неї по білому лапчастому хресту; по периметру прапора йде жовта лиштва (шириною в 1/10 ширини прапора). Булава відображає історію поселення та роль Павла Тетері у розвитку містечка.

Червоне поле уособлює боротьбу проти загарбників за незалежність рідної землі, а хрести є символом пам'яті про загиблих у боях земляків. Срібні хрести в червоному полі також відображають традицію історичного герба Волині.

Затверджені сільською радою 14 серпня 1997 р. Автори проектів – А. Гречило та

Мал..2. Прапор с. Ст. Рафалівка Ю. Терлецький [18].

1.2. Особливості географічного положення села

Населений пункт лежить на правому березі річки Стир.

Село Стара Рафалівка знаходиться на відстані від:

- м. Рівне – 170 км.
- смт. Володимирець 25 км.
- залізнична станція Рафалівка – 10 км.
- м. Кузнецовськ – 2 км.
- м. Сарни – 50 км [3].

Сусідні сільські ради:

Сопачівська сільська рада Володимирецького району – с. Сопачів, знаходиться на півночі від Старої Рафалівки;

Собіщицька сільська рада Володимирецького району – с. Собіщиці, знаходиться на північному заході від села;

Лозківська сільська рада Володимирецького району – с. Суховоля, знаходиться на сході від Старої Рафалівки;

Любахівська сільська рада Володимирецького району – с. Чудля, знаходиться на південному сході;

Заболотівська сільська рада Володимирецького району – с.Заболоття, на південному сході;

Кузнецовська міська рада Рівненської області – м. Кузнецовськ, на півдні від села;

Костюхнівська сільська рада Маневицького району Волинської області – с. Колодії, знаходиться на схід від села;

Великоведмежська сільська рада Маневицького району Волинської області – с. Підцеревичі, на піднебний захід від Старої Рафалівки [12].

1.3. Характеристика історико-географічного розвитку села

Найдавніші згадки про населений пункт датуються 1647 роком, саме в цей час на території села був розташований маєток поміщика Рафаїла Романовського, з роду князів Чарторийських, чиє ім'я і було покладене в назву села. На прохання власника містечка Павла Тетері 22.05.1666р. Рафалівка отримала королівський привілей на магдебурзьке право та дозвіл проведення чотирьох ярмарків та торгу. В другій половині XVII ст. територія нашого краю відносилася до Володимирського воєводства Речі Посполитої. Землі нинішньої Рівненщини входили до складу двох повітів: Луцького та Кременецького. Містечко Стара Рафалівка входило до Луцького повіту. Основою господарства більшості міст і містечок нашого краю було землеробство. Майже кожен населений пункт перетворювався у торгово-економічний центр округи. Таким містечком і було Стара Рафалівка, де також був створений ярмарок, для жителів навколишніх сіл.

За третім поділом Польщі 1795р. Волинь і Полісся - у складі Російської імперії. За новим адміністративно-територіальним поділом містечко Рафалівка стає центром утворення Рафалівської волості Луцького повіту Волинської губернії з центром у Житомирі [7].

На початку 1903 років у селі був розташований склад товарів, які переправляли баржами по річці Стир до Пінська. Крім вантажних по Стару курсували пасажирські судна. Також по річці сплавом

переправляли до Білорусії деревину, що давало змогу жителям села заробляти гроші на прожиття.

На території села були засновані підприємства: газогенераторні та водяні млини, солярні, лазні, маслобійні та інші.

У 1939 році у селі проживало 1,5 тис. чоловік, з них - 400 євреїв, близько 80 сімей.

Взагалі історія єврейського населення нерозривно пов'язана з історією села. Єврейські будинки були розташовані по центральній вулиці та займали значну частину на сході села. Понад річкою Стир, поза Свято - Миколаївським храмом були розміщені два єврейські синагоги (Любашев і Степань), єврейська школа, пошта, лазня, кузня, масляне підприємство [2].

На сході села розмістилося єврейське кладовище, яке збереглося і до наших часів. В роки другої світової війни, під час масового знищення єврейського населення, євреї змушені були залишити селище і емігрувати (Див. Додаток Б).

Село у роки Другої Світової війни

Друга світова війна порушила мир та спокій села в 1941 році. Учасниками військових дій стали 149 жителів села. У роки війни в селі діяла група підпільників. Тут був і опорний пункт Української Повстанської Армії, яка боролася за незалежність України і воювала проти німецько-фашистських окупантів, загонів НКВС та польських банд-формувань. котрі тероризували місцеве населення. За надання підтримки УПА місто було спалене радянськими каральними загонами [7].

14 жовтня 1943 року сталася одна з найбільших трагедій Старої Рафалівки у роки Другої світової війни. Ось що розповіла про це свідок цих подій Г.Г.Сидорук:

«Я народилася 1924р. у Старій Рафалівці, і мешкала там до кінця 1943 року. Те про що хочу розповісти пережила особисто. Коли почалася війна і у Львові 30 червня 1941 року проголосили Самостійну Україну, у нас

з'явилися пропагандисти ОУН, які агітували молодих хлопців до української армії. Але невдовзі їх заарештували, і на тій самотійності поставили хрест. Взагалі німці наше містечко обминали. Вони у Новій Рафалівці, це за 15 км. від нас стояли. А в лісах довкола Старої Рафалівки заворушилися червоні партизани. Вони часто навідувалися у наше містечко. Називали себе партизанами дяді Петі, а ще петрівцями і попервах, дивилися ми на них як на справжніх героїв. Бандерівців до 1943 року не бачили. Один раз пройшла через містечко велика колона бульбівців. Не зупинилися і нікого не зачіпали. Тому червоні партизани були єдиними об'єктами нашої уваги і захоплень. Серед тих хто приїздив до містечка був Гришка Лютий. Пізніше він і лютував найбільше. Добрі стосунки з пертівцями закінчилися, щойно вони увійшли в силу. Почалося з того, що партизани дяді Петі взялися "вершити суд" над сім'ями хлопців, які опинилися в Шуцмана. Так розправилися з сім'єю Пасевичів. Старого Пасевича вбили відразу. Потім на очах у матері згвалтували старшу дочку, і всіх постріляли. У стару матір всадили три кулі, але Богові було угодно її врятувати, вона вижила і розповіла, що все це вчинив Гришка Лютий. Так вони розправилися з сім'єю Яновицької Марії, з сім'єю Паламарчуків. Поряд із цим велися звичайні грабунки. Не дай було що партизанам - життя віддаси.

У 1943 році прийшли у Стару Рафалівку бандерівці, підрозділ УПА. Ми стривожилися, бо хто знав, що від них сподіватися. Але нікого, бачимо, не чіпають, навіть у будинки не заходять. Розташувалися у стодолах, поводяться привітно, мирно. Не те, що грабунків чи насилля якого; про дрібні крадіжки нічого не чути. Начебто ожила від того Стара Рафалівка. А бандерівці за місяць часу організували в ній самооборону і тоді поляки на українські села нападали, мовляв війна війною, а діти ростуть і їх треба вчити, насипали й освятили високий курган могилу, як пам'ятник невинно повбиваним. Потім залишили своїх 16 чоловік тай пішли кудись. Якось удосвіта почули постріли. Це петрівці повели бій з бандерівцями. Бандерівців вбили кількох, а містечко почали палити. І людей ні в чому

невинних вбили. А червоні зігнали всіх, хто вцілів, розгрібати насипаний бандерівцями курган. Не дозволили навіть лопати взяти. Мусили голими руками землю розсипати. Потім усіх, хто розгрібав, розстріляли.

Зосталося від містечка село на кілька хат. Загибло 73 мирних жителі»[6].

Під час війни в селі загинуло 113 чоловік. На їх честь відкрито обеліск який височіє на пагорбі при в'їзді в село [10].

Післявоєнні роки

Після війни життя поволі почало повертатися до звичного руслу.

Жителі села почали налагоджувати роботу підприємств і організацій, які діяли в довоєнний період. Так було відновлено роботу колгоспу, який був створений у вересні 1940 року. Колгосп називався ім. Т.Шевченка. Першим головою було обрано Столяра Романа Никифоровича. В колгосп вступило 30 чоловік, в розпорядженні колгоспу було 70 га орної землі, 12 возів, 12 коней, 12 плугів, 12 комплектів борін, один трактор, одна сівалка, один трьохкорпусний плуг.

В 1941 році робота колгоспу була припинена внаслідок початку вітчизняної війни. В квітні 1949 року робота колгоспу відновлюється. Першим головою у післявоєнний період був Афілов Володимир Остапович. В колгосп вступило 90 % населення (385 членів). В колгоспі було 600 га землі. Обробіток проводився живою тяговою силою. В колгоспі було 280 коней, 60 возів, 60 плугів 30 комплектів борін. Збирання зернових проводилося косами, серпами. Обробіток інших культур також проводився вручну .

В колгоспі було 270 голів ВРХ, 800 овець, 40 свиней. Валовий збір зерна становив 600 кг/га. Оплата праці літнього дня становила 0,38 крб. [7] .

В 1960 році на базі фельдшерсько акушерського пункту починає діяти Старорафалівська лікарська амбулаторія і пологовий будинок. Завідуючою амбулаторією була призначена Пузирьова Людмила Олександрівна, фельдшер по спеціальності.

В 1966 році за призначенням на роботу в амбулаторію прибуває Радовський Петро Андрійович, лікар-терапевт. Медпрацівники амбулаторії обслуговували жителів навколишніх сіл: Старої Рафалівки, Вараша, Бабки, Сопачева, Собіщиць. Працювала молочна кухня для дітей до одного року. Лікарня забезпечувала дітей різними дитячими пюре, соками, а колгосп поставляв молочні продукти. В кінці 60-х рр. було відкрито стоматологічний кабінет. При амбулаторії працював фізкабінет, де хворі могли зробити процедури УВЧ, кварц, салюкс. В 1986 році лікарську амбулаторію очолює Григорів Світлана Володимирівна. Зараз в амбулаторії нараховується 7 медпрацівників; діє стоматкабінет, в якому вже 18 років працює лікар стоматолог Іван Іванович Грищенко.

При амбулаторії починає діяти лабораторія, яку очолює Оштук Надія Йосипівна з 1985 року. В лабораторії можна провести ряд аналізів і визначити стан здоров'я. В амбулаторії розміщені такі кабінети: терапевтичний, педіатричний, стоматологічний, процедурний, фізіотерапевтичний, акушерський [7].

Територія ділянки з 1989 року відноситься до території, що потерпіла внаслідок аварії на ЧАЕС. Ділянка по рівню радіоактивного забруднення відноситься до третьої зони [12].

Зараз амбулаторію перенесли до с. Сопачів, тому старорафалівчани змушені самостійно добиратися до названого населеного пункту.

Історія школи

Перший навчальний заклад Старої Рафалівки було засновано у 1863 році. Це було однокласне народне училище. Першим вчителем був Василь Корнійович Любирець, який отримав педагогічну освіту в учительській Коростишевській семінарії. В училищі навчалися тільки хлопчики, яке забезпечувалось частково земськими коштами, а частину на утримання училища виділяли із податків населення. В 1980 році навчалось 35 учнів. З них лише четверо отримали свідоцтво про опанування курсу однокласного народного училища. На початку ХХ століття в містечку Рафалівка діяла

двохкласна церковна школа. Де діти навчалися у двох класах, або в чотирьох групах. В 1902 році в школі навчалось 50 хлопчиків і 10 дівчат. Основи шкільних знань давала дітям Ольга Квятковська. Закономчителем був священник місцевої церкви Назарій Янцевич. Навчання велося за церковними книгами [10].

Коли Україна опинилася під владою Польщі у 1920 році було відкрито польську школу. Спочатку в школі було дозволено викладати українську мову, але згодом польський уряд заборонив її викладання і навчання велося польською мовою. Саме в цей час переведено школу в нове цегляне приміщення.

Під час панування Польщі була початкова школа. Так було до 17 вересня 1939 року, коли приєднали західно-українські землі до радянського союзу [7].

Під час німецько-фашистської окупації навчання в школі не проводилося і відновилося лише в 1944 році, коли село було визволено. До 1965 року на посаді директора школи перебували Андрусік Ганна Мусіївна, Бобанко Олексій. Дядечко Олексій Спиридонович.

В 1965 - 1966 рр. Було відкрито середню школу. У вересні 1965 р. розпочалося будівництво нової школи і тривало до 1970 року. Директором школи в цей час був Царенко Віктор Федорович.

Нова школа була розрахована на 265 учнів, а школу відвідувало 550 дітей. Школу відвідували діти із навколишніх сіл: Сопачева, Бабки, Вараша, Собіщиць. Було збудовано інтернат, для дітей з сусідніх шкіл.

В 1970 р. була проведена реконструкція старої школи. В 1972 - 1973 р. на базі середньої школи було відкрито автошколу в розпорядженні якої були три автомашини і один трактор. Навчально-дослідна ділянка становила 1.2 га і була однією з найкращих в районі.

В 1997 році Віктор Федорович Царенко пішов на пенсію, на зміну йому 1 жовтня 1997 року призначено Гурика Володимира Романовича. На той час в школі навчалось 112 учнів, яких веде до знань педагогічний колектив в

кількості 18 педагогів з них: вища категорія - 6 вчителів, один старший вчитель, 1-ша категорія – 1 вчитель, 2-га категорія – 4 вчителів, спеціалістів – 7. Навчання проводиться в одну зміну. В приміщенні школи у розпорядженні учнів є бібліотека, спортивний зал, спортивний майданчик, їдальня, кабінети фізики, біології, української мови, математики, хімії, історії, географії, іноземної мови і краєзнавчий музей [7].

В 2010 році директором школи стала Давидюк Ніна Сергіївна. Вже за 3 роки її роботи школа набула нового вигляду (див. Додаток Г). Зроблено зовнішній косметичний ремонт школи, оновлено спортзал, створено кімнату школяра, облаштовано метеомайданчик, дитячий майданчик, футбольний майданчик. В школі навчається 97 учнів, які беруть активну участь в районних олімпіадах, спортивних змаганнях, МАН.

Історія Свято-Миколаївського храму

Спочатку в Рафалівці була православна церква в честь великомучениці Параскеви, католицький костел, дві синагоги.

Мал.3. Свято-миколаївська церква
1783 р.

В наш час прикрасою села та краю є Православна Свято-Миколаївська церква (див. Додаток В). Монументальна цегляна будівля в класичному стилі за типом Римських базилік перших віків християнства була зведена на кошти польського поміщика Рафаїла Романовського в

До 1837 року храм діяв як католицький костел.

Коли в 1830 р. під час страшної пожежі, котра знищила майже все містечко, згоріла церква св. мучениці Параскеви, прихожани попросили владу передати православним костел, котрий пустував через малу чисельність католиків. За переказами, в 1837 р. храм був подарований

віруючим його володаркою - польською магнаткою. З тих пір відкрилась нова сторінка існування церкви, як православного храму [9].

У період Польської держави прихожани захищали в суді право користуватися колишнім костелом. У воєнний та післявоєнний періоди не менше зусиль жителям села та його округи прийшлося прикласти, щоб зберегти свою святиню від руйнувань війни та замахів радянської атеїстичної влади.

В цей період на Рівненщині було знищено, закрито чи віддано в господарське користування більше половини релігійних та інших культових споруд, у тому числі і пам'яток історії [5].

Зусиллями прихожан, істориків, цінителів культури, згідно з постановою Ради Міністрів Української РСР від 24 серпня 1963 р. № 970 "Про впорядкування справи обліку та охорони пам'ятників архітектури на території Української РСР" Свято-Миколаївська церква села Стара Рафалівка була внесена до списку пам'яток архітектури Української республіки.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2003 р. № 864 була підтверджена історична цінність Свято-Миколаївської церкви як пам'ятки архітектури. На даний час Старорафалівський храм являється єдиною пам'яткою архітектури Володимирецького району та однією з монументальних споруд Поліського краю, які відображають архітектуру польсько-католицького періоду [12].

Після передання в 1837 р. костелу православним, відкрилася нова сторінка в його історії. Храм набув свого нового вигляду, освячений молитвами віруючих, став духовним центром, православною святинєю Поліського краю.

Історія Свято-Миколаївської церкви протягом більше 100 років була пов'язана з родиною священиків Янцевичів, котрі поперемінно від батька до сина звершували службу Божу в храмі.

З державної казни були виділені кошти, за які прихожани звели православний купол, перекрили дах, побудували дерев'яну дзвіницю. Тоді ж

був поставлений перший іконостас. Історія зберегла його опис. Він був одноярусним, прямим, зробленим з вільхового дерева.

Нинішній багатоярусний дубовий іконостас з позолоченою різьбою був встановлений на кошти прихожан у 1900 році [14].

До 1858 року, шанований своїми прихожанами, служив в храмі св. Миколая отець Петро Янцевич. Після смерті його справу продовжив син - священник Назарій. Довгих 53 роки він піклувався про храм та його прихожан.

Ставши настоятелем Свято-Миколаївської церкви, отець Назарій перш за все приділяв увагу населенню. Але не забував він піклуватись і про збереження та звеличення ввіреного йому храму та його духовних та історичних цінностей. Він зібрав велику для того часу бібліотеку духовної літератури (45 томів), крім того беріг зібрання древніх богослужбових книг, котрі лишилися і до нашого часу.

Ще в 1879 році бурею знесло стареньку дерев'яну дзвіницю [16].

Після війни люди, під керівництвом духовних отців, почали відновлювати частково зруйнований війною храм. Історія залишила імена післявоєнних настоятелів Свято-Миколаївської церкви: о. Олексій Ткачук, о. Степан Пекарський, о. Петро Поздняковський, о. Олексій Костанович, о. Володимир Крот [9].

Багато святинь має Свято-Миколаївська церква. Справжньою окрасою її є дзвіниця з древніми дзвонами на ній. Їх одинадцять. Найдревніший із них, свідок відкриття церкви у 1783 році, має напис фундатора Рафаїла Романовського на дату відкриття храму. Самий величний дзвін був свідком передачі храму православним в 1836 році. Ще один вилитий на Ярославському заводі П.І. Оловянишнікова. Інший датований 1888 р., з обох сторін має вилите зображення хреста та ікони. Поява його на Миколаївській дзвіниці пов'язана з приїздом на Волинь імператора Олександра III в 1890 році. Дзвін був подарований разом з лампадою, котра висить перед іконою Почаївської Божої Матері [7].

Дерев'яна, вкрита золотом гробниця та шита золотими та срібними нитками Плащаниця Ісуса Христа початку XIX ст., через віки розкриває нам історію покаяння людини. Гробниця з Плащаницею була подарована храму його старостою за спокутування гріха святотатства.

В храмі зберігається древнє зібрання богослужбових книг та рукописів. Усіх їх можна розділити на чотири групи:

- 1) богослужбова література - до них належать книги, котрі використовуються під час богослужіння: Євангеліє та Служебник ХУІІІ ст., Мінеї, Октоїхи та Тріоді XVIII - XIX ст. (самим древнім являється рукопис періоду реформи церковнослов'янської мови кін. XVI-поч. XVII ст.);
- 2) нотні збірники, основну частину їх становлять збірники XIX ст. Є збірники квадратної нотації XVIII - XIX ст.;
- 3) офіційні документи та єпархіальні звіти: Метричні книги, Сповідні та Клірові відомості за 1840-1943 рр.;
- 4) документи та записи, котрі відображають церковно-адміністративну та фінансово-побутову сторони життя приходу. До них належить і рукописний літопис настоятеля Свято-Миколаївської церкви 1857-1911 р. протоієрея Назарія Янцевича та переписка приходського причту з Волинським губернатором по питанню капітального ремонту храму [9].

Миколаївська церква та село Стара Рафалівка знаходяться під опікою Божої Матері, велична ікона якої розміщена в передній частині вівтаря. Образ XVIII ст. оздоблений золотом і прикрашений короною та металевим відбитком кисті руки має особливу пошану у прихожан.

У 2012 році в церкві зроблено музей, де зберігається література, документи про історію цієї поліської святині та села загалом. Зараз там проводяться екскурсії для жителів навколишніх сіл, туристів [12].

1.4. Топоніміка території села

Свою назву село Стара Рафалівка отримала не випадково. Слово «Рафалівка» – походить від поширеного серед поляків чоловічого імені

Рафал, Рафаїл (у перекладі із давньоєврейської – «Боже зцілення»), тобто, Рафалівка – поселення, яке належало Рафаїлу, або було ним засноване; «Стара» – на противагу Новій Рафалівці, яка свого часу виникла за 12 км на південний схід від Старої Рафалівки як залізнична станція і нині іменується просто Рафалівкою [14].

Урочище «Козак» розташоване на півночі села. За легендами, які розповідають старожили, за часів Гетьманщини на цьому місці відбувалася битва козаків. Їх тут загинуло дуже багато, тому урочище і носить таку назву [11].

За селом є урочище «Татарський бруд». Коли в XIII столітті монголо-татари просувалися на захід та завойовували українські землі, вони не обминули і територію нашого села. Проходячи через великі та важко прохідні болота, їх там втопилося дуже багато [5].

Цікавим є урочище «Городище», або за місцевою назвою – Замкова гора. Це пам'ятка археології, ранньослов'янське городище неподалік села Стара Рафалівка.

Вперше Замкова гора була зафіксована українським вченим В.В. Антоновичем у 40-х роках минулого століття, а більш детально велися дослідження радянським археологам Ю.В. Кухаренком у 1957-1958 р.

Замкова гора знаходиться за один кілометр від села Стара Рафалівка, за болотом в урочищі Городище на східній окраїні невисокого піщаного узвишся. Поблизу городища протікала річка Стубла, яка вже зникла в наслідок меліорації. І тепер важко уявити, що біля Замкової гори протікала річка, а також поблизу були непрохідні болота та хащі, до городища селяни добиралися по кладках «бервах».

Розкопки 1957-1958 років виявили незначну кількість матеріальних залишків на території урочища: 31 уламок глиняного посуду, зруйноване поховання з трупоспаленням, 11 господарських ям. Дещо насиченіший знахідками культурний шар поселення біля городища, де археологи дослідили дві житлових і дві господарських споруди. Крім уламків глиняного

посуду, тут знайдено кістки домашніх тварин, залізний ніж і уламки точильних брусків. Обстежено як і городище, так і прилеглу територію давнього поселення, де було знайдено 11 маловидних уламків ліпленого і гончарного посуду. Ліплені уламки – червонуватого кольору з горбкуватою поверхнею із великими зернами домішки жорстви. Гончарні уламки виготовлені з глини сіруватого кольору. Дослідники Замкової гори датують його VI – X ст. нашої ери і зв'язують з літописним племенем дулібів. Незначні розміри городища і вищенаведені факти дають підстави зробити висновок, що це ймовірно було городище – сховище [7].

Урочище «Плици». Назва походить від земельних наділів, які мали назву « пляцки». Та такій території не можна було будувати будинки, а тільки вирощувати сільськогосподарські культури [5].

Урочище «Кунь» дуже цікаве своєю назвою. Колись на тому місці стояли довгі стайні з кіньми. Їх там доглядали, випасали. Потім з невідомих причин коней вивезли, а стайні спалили. Зараз та тій території пасовище для худоби.

Урочище «Болото» – це осушена меліоративна система. Раніше там були великі зарослі та непрохідне болото, яке з часом висушили.

«Четвертина» - це земля для вирощування сільськогосподарських культур, яку ділили на четверті. Так і пішла назва «четвертина» [7].

РОЗДІЛ II. ПРИРОДНІ УМОВИ ТА РЕСУРСИ СЕЛА

2.1. Фізико-географічна характеристика території села

Село Стара Рафалівка лежить на північному заході Рівненської області, поблизу кордону з Волинською областю. Село розташоване на Поліській низовині в долині р. Стир. Середня висота над рівнем моря – 253 м.

У геоструктурному відношенні село розташоване на західній окраїні Руської платформи. Основною геологічною структурою, на якій розміщений населений пункт, є Волино-Подільська плита, зокрема, Рівненське плато.

Із мезозойських відкладів найбільш поширені верхньокрейдові. У напрямку на захід і південний захід зростає потужність відкладів цього віку, яка в районі села Стара Рафалівка досягає 70 м. Крейдяні відклади в основному перекриваються антропогеновими, а в деяких місцях палеогеновими породами. Доантропогенові відклади кайнозою представлені зрідка палеогеновими морськими відкладами [17].

Грунтотвірними є переважно відклади антропогенового віку. Значно поширені моренні відклади дніпровського льодовика. Більш поширеними є флювіогляціальні відклади. Ширина прадолини становить 20-25 км, південною межею вона торкається території села. Сучасні відклади представлені алювіальними відкладами та торфами.

Рельєф території населеного пункту рівнинний. Грунтовий покрив представлений дерново-приховано підзолистими піщаними ґрунтами на перевіюваних пісках, дерново-підзолистими неоглеєними та глеюватими ґрунтами на піщаних відкладах та дерново-підзолистими глейовими зв'язнопіщаними осушеними ґрунтами. Також поширені такі види ґрунтів як торфові та торфоболотні. Основні проблеми господарства використання ґрунтів пов'язані з осушенням надмірно зволжених ґрунтів. [12].

Стара Рафалівка лежить у межах Волинського Полісся. Частину рельєфу займають поліські рівнинно-денудаційні алювіально-зандрові та терасні природно-територіальні комплекси.

2.2. Природні ресурси місцевості

Клімат

Основними факторами, що зумовлюють формування й особливості клімату населеного пункту, є сонячна радіація, атмосферна циркуляція та характер підстеляючої поверхні.

Сонячна радіація забезпечує приплив тепла від сонця і виступає як головне енергетичне джерело кліматотворення, яке особливо яскраво проявляється у теплу пору року, коли Сонце стоїть високо над горизонтом, хмарність відносно зменшена, а тривалість світлового дня зростає.

Основними атмосферними центрами, що визначають її циркуляцію над територією Рівненщини, у тому числі і над територією Старої Рафалівки, виступають: Ісландський та Середземноморський баричні мінімуми, Арктичний, Азіатський (Сибірський) та Азорський баричні максимуми [1].

Клімат території помірно континентальний з м'якою зимою та досить теплим, з достатньою кількістю опадів, літом. Однак останні зими дещо морозні, а літо посушливе. Середні температури влітку коливаються $+18^{\circ}$ до $+20^{\circ}$, взимку – від -5° до -7° . Опадів – 600-650 мм на рік. Висота снігового покриву 12 - 14 см. Серед несприятливих кліматичних явищ - ожеледиця (до 15 днів взимку), тривалі бездощові періоди, зливи, відлиги (взимку часто спостерігаються 13 - 20 днів на місяць), заморозки (на поверхні ґрунту іноді до середини червня) [9].

Зима на території населеного пункту починається 15-17 листопада з переходом середньодобових температур повітря через 0°C , і утверджується наприкінці місяця, коли з'являється сніговий покрив. Початок зими характеризується найменшою тривалістю світлового дня, нестійким сніговим покривом, значною хмарністю, частими туманами і відлигами. У цей час спостерігаються найнижчі температури повітря, зменшується хмарність і кількість днів з відлигами. З середини лютого, коли зростає роль радіаційних факторів та земної поверхні, починається спад зими.

Весна починається з останніх днів лютого – початку березня, коли сходять сніговий покрив. Зростає тривалість світлового дня, збільшується приплив сонячного тепла. Зростають амплітуди добових температур, проте до середини травня часто спостерігаються приморозки у повітрі. Розпочинаються інтенсивні польові роботи, зокрема масово висіваються ярові зернові культури.

Літо починається з кінця травня і триває до вересня. Воно характеризується найбільшими значеннями сонячної радіації, температур повітря та атмосферних опадів. Тривалість світлового дня у червні досягає свого максимуму (16 год. 34 хв.). Переважає влітку антициклональна погода, проте часті циклони із заходу приносять значну кількість опадів, що нерідко випадають у вигляді злив [1].

Осінь починається, як правило, з середини вересня. Ще наприкінці літа починає мінятися характер атмосферної циркуляції, поступово зростають хмарність і відносна вологість. Середні добові температури змінюються від 6-7°C у жовтні до 1-2°C у листопаді, зменшуються і добові амплітуди температур. Характерними ознаками осені є затяжні дощі, часті тумани. Загальна кількість опадів дещо зменшується, але кількість дощових днів зростає. Глибока осінь починається з третьої декади жовтня. Середні добові температури повітря встановлюються нижче 5°C, зростає хмарність, частішають приморозки, прискорюється листопад. Останній період осені характеризується найвищою у році хмарністю, холодною вологою погодою, частою зміною структури опадів (дощ, сніг, мішані опади) [9].

В цілому клімат території можна вважати комфортним для життя та сприятливим для господарської діяльності, в першу чергу для розвитку сільського господарства.

Водні ресурси

До водних ресурсів села відноситься р. Стир та джерело «Криничка», де населення час від часу брало воду. Зараз джерело замулене, тому воду не

використовують. Підґрунтові води залягають на глибині більше 3 метрів. Територія села безпечна щодо затоплення повенежими водами [11].

Річка Стир на території Старої Рафалівки дуже мандрує. Довжина її в межах села 3 км., а загальна – 483 км. Ширина річки сягає 45 метрів. Глибина коливається від 1 м. до 3,5 м. Переважна швидкість течії 0,2—0,5 м/сек. Живлення мішане з перевагою снігового. Береги заввишки від 0,5 до 2 м., круті й дуже круті; Замерзає у грудні, скресає в березні. Весною розливається. [20].

Найвищий рівень води спостерігається найчастіше в другій половині березня, висота його при звичайному весняному повноводді становить: 2,0—2,8 м.; при винятково високому повноводді відповідно: 3,2—4,8 м [9].

Строки встановлення літньої межні коливаються в значних межах — від кінця квітня (у верхів'ї) до липня (у низов'ї). Триває межень до жовтня — листопада. Найнижчі рівні спостерігаються найчастіше в червні — липні. Майже щорічно по ріці проходить кілька дощових паводків, заввишки 0,4—1,6 м.

Замерзання річки починається зазвичай наприкінці листопада — початку грудня. Льодостав встановлюється в грудні, іноді на початку січня або навіть у лютому. Скресання відбувається в середині березня, йому передуює поява вимоїн. Весняний льодохід буває майже щорічно; він триває від 2—3 до 10 днів, супроводжуючись короткочасними заторами криги біля мостів і на поворотах ріки. Наприкінці березня — початку квітня річка повністю очищається від криги [1].

Вода мутна, не придатна для пиття.

Водою річки обслуговується Рівненська АЕС [12].

Мінерально-сировинні ресурси

В околицях населеного пункту є корисні копалини осадового походження: крейда, пісок, а також поклади торфу, який в недалекому минулому використовувався як для місцевих потреб так і для збагачення

сільськогосподарських угідь. Промисловий видобуток на сьогоднішній день не проводиться [12].

Фауна і флора

Стара Рафалівка лежить у межах Західноукраїнської геоботанічної підпровінції. Ліси на території населеного пункту хвойні та мішані. Основними видами дерев є: сосна, дуб, граб, береза, вільха чорна, осика, клен гостролистий, липа, берест, ясен звичайний. Луки, які займають 97% сіножатей та пасовищних угідь, низинні, заплавні.

Тваринний світ села належить до Поліського зоогеографічного округу. Водяться свиня дика, лисиця, білка, заєць, полівка лісова. З птахів гніздяться глухар, рябчик, жайворонок лісовий, дрозд, дятли, сойка, зозуля, сова, шпаки, качки дикі, перепілки, лелеки та інші. По берегах водойм селяться бобер, видра, ондатра. В річках та озерах водяться щука, окунь, карась, сом, лящ, лин, краснопірка тощо; у ставках-короп, окунь та інші. Акліматизовано нутрію, ондатру [9].

2.3. Характеристика земельних угідь поселення

Таблиця 2.1.

Загальна площа сільськогосподарських угідь, га

Всього земель	с/г угіддя	В тому числі			
		рілля	Багаторічні насадження	сіножаті	пасовища
976,9	732,5	520	-	183,9	28,6

Розглянувши таблицю, можна сказати, що 71 % усіх земель – це рілля, 25% зайнято сіножатями, 4% йде під пасовища. Багаторічних насаджень на території населеного пункту не має.

Всі землі с. Стара Рафалівка забруднені радіоактивними елементами. Основними радіонуклідами є Цезій-137 і Стронцій-90. Всі землі забруднені Цезієм-137. Землі, які дуже забруднені Стронцієм-90 – 45 га, із середнім забрудненням – 12 га [12].

В 90-х роках ХХ ст.. проводилася меліорація земель у Володимирецькому районі. На території Старої Рафалівки було осушено 17 га землі. Ґрунти тут торфові і потребують додаткового поливу.

Основними сільськогосподарськими культурами є зернові та картопля. Найбільше вирощують пшеницю, жито, картоплю, кукурудзу, цукровий буряк, ріпу [12].

РОЗДІЛ 3. НАСЕЛЕННЯ, ГОСПОДАСТВО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ
ЗОНУВАННЯ СЕЛА СТАРА РАФАЛІВКА

3.1. Характеристика населення села

Станом на 01.01.2013 в Старій Рафалівці проживає 510 населення. За останні 5 років можна спостерігати таку ситуацію(див. таблиці, подані нижче):

Таблиця 3.1 [12].

Населення с. Стара Рафалівка

<i>Населення станом на 01.01.2008р.</i>	<i>Населення станом на 01.01.2009р.</i>	<i>Населення станом на 01.01.2010р.</i>	<i>Населення станом на 01.01.2011р.</i>	<i>Населення станом на 01.01.2012р.</i>	<i>Населення станом на 01.01.2013р.</i>
487 чол.	494 чол.	501 чол.	507 чол.	509 чол.	510 чол.

Розглянувши дані табл. 3.1. можна зробити висновок, що протягом 5 років населення села Ст. Рафалівка збільшується. Це залежить від кількості народжених та від внутрішньої міграції в межах України.

Таблиця 3.2.

Зайнятість населення

<i>Населений пункт</i>	<i>Усього населення</i>	<i>Працевдатне населення</i>		<i>Разом</i>	<i>непрацевдатне населення</i>		<i>Разом</i>
		<i>Чол.</i>	<i>Жін.</i>		<i>Чол.</i>	<i>Жін.</i>	
Стара Рафалівка	510	121	143	264	121	125	246

Проаналізувавши дані таблиці 3.2. можна сказати, що в с. Стара Рафалівка 52% населення відноситься до працевдатного, а 48% -- непрацевдатного. Різниця в цих цифрах є невелика, це можна пояснити великою кількістю людей похилого віку, інвалідів I-II групи.

Таблиця 3.3.

Стан смертності – народжуваності

<i>Роки</i>	<i>Загальна чисельність населення</i>	<i>Померло</i>	<i>народилося</i>	<i>Природний приріст /+, -/</i>
2008	487	9	3	-6
2009	494	7	8	+1
2010	501	8	9	+1
2011	507	11	7	-4
2012	509	11	10	-1

З таблиці 3.1.3. видно, що природний приріст за останні 5 років змінювався. Проте зараз він є від'ємним. Причиною цього є підвищена смертність в населеному пункті.

Таблиця 3.4[12].

Міграційні рухи населення станом на 01.01.2012р.

<i>К-ть осіб, що працюють в даному населеному пункті</i>	<i>К-ть осіб, що працюють в районному та обласному центрі</i>	<i>К-ть осіб, що працюють в інших областях України</i>	<i>К-ть осіб, що працюють в Росії</i>	<i>К-ть осіб, що працюють в інших країнах</i>
23	0	12	6	1

З таблиці 3.4. видно, що міграційні рухи населення невисокі, проте, причиною такої малої кількості населення, яке працює в своєму селі, є сусідство з Рівненською АЕС (місто-супутник Кузнецовськ), де працює значна кількість населення та нерозвинутою структурою народного господарства в Ст. Рафалівці.

Таблиця 3.5.

Забезпечення населення житлом

<i>кількість будинків</i>				
<i>2008р</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
172	177	178	191	202

Всі жителі села забезпечені житлом та мають власні господарські угіддя.

Жителі села Стара Рафалівка отримують соціальну допомогу із районного бюджету. Із сільського бюджету соціальна допомога протягом 2008-2012 рр. не надавалася. Протягом 2011-2012 рр. 24 громадяни населених пунктів сільської ради отримали соціальну допомогу за різними видами допомоги.

На території сільської ради зареєстровано і проживають 12 багатодітних сімей в яких виховуються 95 неповнолітніх дітей. 4-малозабезпечені сім'ї, 3-дітей інвалідів, 5-інвалідів дитинства, 7 інвалідів загального захворювання I-III груп [12].

На території сільської ради не має соціального працівника, який обслуговує одиноких громадян непрацездатного віку та інвалідів. Працює соціальний працівник у службі сім'ї, молоді та спорту.

На території Старорафалівської сільської ради спеціалізованих дитячих кімнат немає. Діє один дитячий майданчик на території Старорафалівської ЗОШ.

Сільська рада підтримує тісні стосунки із Кузнецовським територіальним центром, з відділенням соціальної адаптації та реінтеграції бездомних громадян та осіб звільнених з місць позбавлення волі. Щорічно у зимовий період там утримується 2 жителів сільської ради [10].

3.2. Особливості розвитку різних сфер господарства у селі

На території сільської ради здійснюють господарську діяльність 15 суб'єктів підприємницької діяльності. Основні напрями діяльності – сільськогосподарське виробництво, роздрібна торгівля, обробка деревини, виготовлення блоків та тротуарної плитки [12].

Будівельне підприємство «Досвідбуд» спрямовує свою діяльність на виготовлення шлакоблоків, тротуарною плитки, парканів. На території села діє 2 лісопилорами, які виготовляють будівельні матеріали та співпрацюють з

підприємствами по всій території України та країнами світу (Польщею, Білорусією, Австрією та ін..)

Діють 2 майстерні з ремонту побутових приладів.

На території села розміщені 2 автомайстерні, які обслуговують жителів як села Стара Рафалівка, так і сусідніх сіл і м. Кузнецовськ [7].

На території села створений вищий приватний навчальний заклад – Кузнецовська філія Європейського університету. Форма навчання: денна, заочна.

В філії ведеться навчання за напрямками та спеціальностями:

- економіка підприємства,
- облік та аудит,
- інформаційні управляючі системи та технології,
- інтелектуальні системи прийняття рішень,
- програмне забезпечення автоматизованих систем.

Працює публічно-шкільна бібліотека, яка знаходиться у двох приміщеннях. У бібліотеці є всі умови для занять з дітьми як молодшого, так і шкільного віку. Створено медіа-центр. Працюють 2 комп'ютери. Бібліотека також надає платні послуги.

В бібліотеці працює система ІРБІС.

Відповідно до встановленої міні - версії інтегрованої бібліотечно - інформаційної системи (ІРБІС) створено бази даних: "Підручники," "Книги," «Періодика», «Краєзнавство», «Краєзнавчі книги» [17].

У с. Стара Рафалівка діє дошкільний навчальний заклад «Дюймовочка», який відвідують 18 дітей. Приміщення ДНЗ пристосоване, але перебуває у задовільному стані. Протягом 2010-2011 років проведено капітальний ремонт приміщення зсередини, встановлено паркан.

В Старій Рафалівці діє сільський клуб, де що вихідних поводяться культурно-масові заходи, дискотеки. Завідуючий клубом активно проводить пропаганду здорового способу життя, проводить спортивні конкурси. Також

тут проводяться районні конкурси та відбувається святкування урочистих подій.

Жителі села активно приймають участь в фестивалі «Бурштиновий шлях», який щорічно проходить на Володимиреччині.

На території села є народні умільці: вишивальниці, майстри одягу, художники. Створено родинний ансамбль [17].

Також є один спортивний майданчик на території Старорафалівської ЗОШ та футбольне поле у с. Бабка. Створено футбольну команду серед молоді села «Олімпік», яка приймає активну участь у змаганнях серед команд району. З бюджету сільської ради виділяється щорічно 4 тис. грн. для потреб команди та відповідну допомогу надають підприємці у забезпеченні спортивним інвентарем та транспортом [12].

Сільська рада має значний туристичний потенціал, оскільки на території знаходиться пам'ятка архітектури Свято-Миколаївська церква, єврейське кладовище та пам'ятка археології «городище Замкова гора». При потребі, можлива розробка пізнавальних туристичних маршрутів для учнів та студентів. Це створює передумови для розвитку «зеленого» туризму. Є можливість розвитку водного туризму по р. Стир, проте зараз він не розвивається.

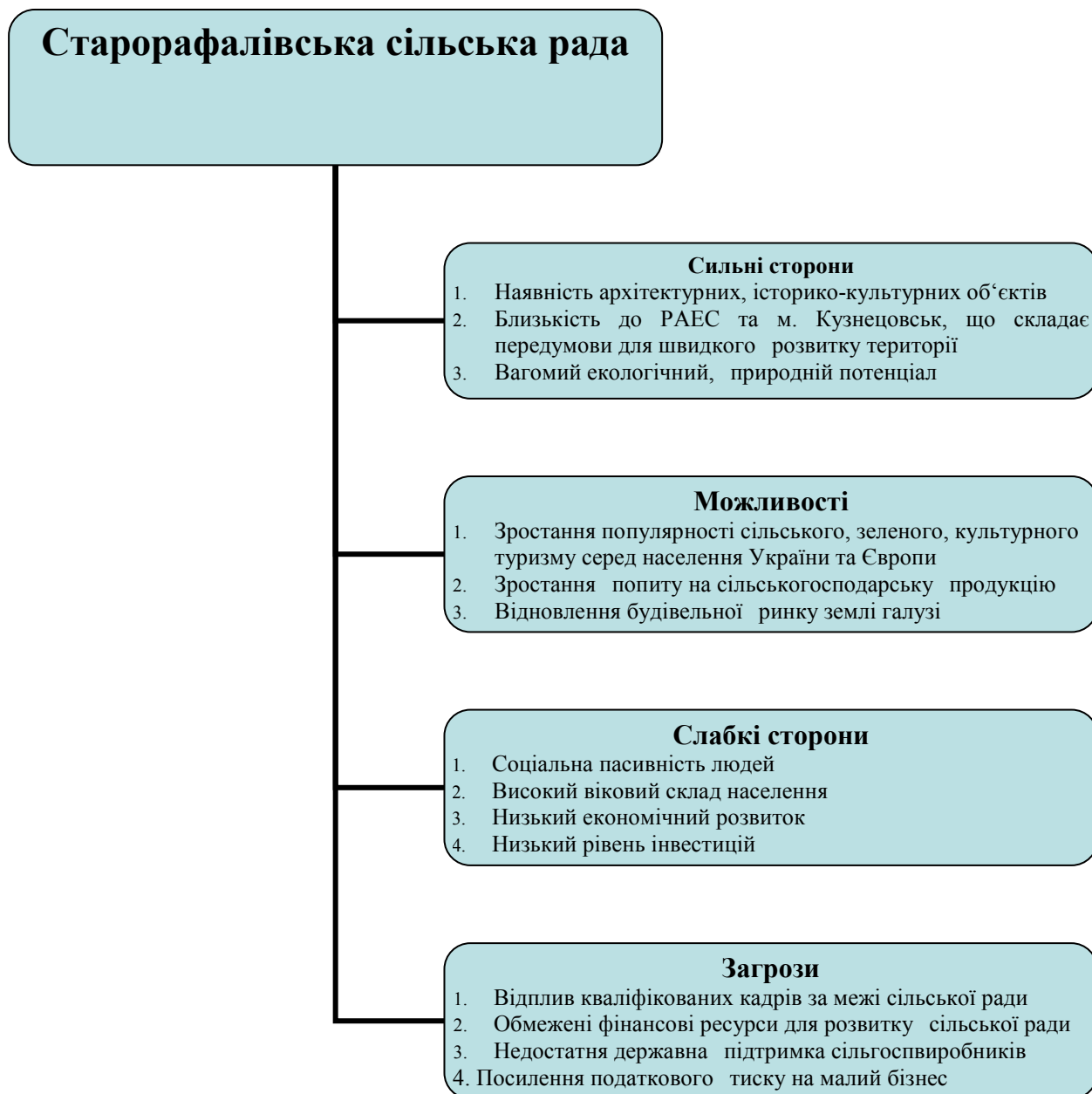
Транспортне сполучення із обласним центром м. Рівне здійснює Кузнецовське автотранспортне підприємство. Сполучення Стара Рафалівка - м. Кузнецовськ – 26 оборотних рейсів у день. Із селами сусідніх районів Рівненської області та Волинської області сполучення здійснюється через м. Кузнецовськ . Транспортне сполучення достатнє.

Протяжність сільських доріг становить 10120 м, в тому числі: з твердим покриттям – 2000м., ґрунтові дороги – 8120м. Є потреба в твердому покритті 16 доріг по вулицях с. Стара Рафалівка та ремонту автодороги Полиці – Собіщиці, яка проходить через с. Стара Рафалівка.

У 2011 році поремонтовано дорогу по вул. Вишнева. Вартість робіт становить 80 тис. грн. [12].

3.3. Проблеми й перспективи розвитку поселення

Для того, щоб визначити перспективи і проблеми розвитку села Стара Рафалівка, потрібно визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, з якими зустрінеться Старорафалівська сільська рада [12].

Мал.3.3. Сильні та слабкі сторони, можливості та загрози Старорафалівської сільської ради

Основні проблеми, з якими стикається с. Стара Рафалівка:

в економічній сфері:

- мала кількість підприємств та робочих місць;
- недостатнє фінансування бюджетних установ села;

- низькі зарплати та пенсії мешканців села;
- відсутність інвестицій у розвиток соціальної сфери села;
- високі ціни на товари і послуги.

в суспільній сфері:

- нестача місць в дитячому садку та мала кількість дитячих майданчиків;;
- відсутність достатньої кількості спортивних площадок чи спортивно-оздоровчих комплексів;
- низький культурний та духовний рівень мешканців територіальної громади;
- пасивність мешканців територіальної громади;
- відсутність можливості для організації змістовного дозвілля та відпочинку мешканців села (в т. ч. молоді).

в екологічній сфері:

- засмічення території та створення нових стихійних сміттєзвалищ;
- забруднення води, недостатність централізованого водопостачання;
- недостатня організація збирання та вивозу побутових відходів від домогосподарств.

Виділяють 4 основні стратегічні напрями розвитку Старорафалівської територіальної громади: 1) підвищення духовного та культурного рівня, збереження національних традицій; 2) розвиток економічного потенціалу, підприємництва та сільськогосподарського виробництва; 3) забезпечення високих соціальних стандартів населення; 4) безпечне та сприятливе для населення життя і здоров'я довкілля.

Розглянемо шляхи реалізації стратегічних напрямів громади.

Стратегічний напрям 1. Метою цього напрямку є розвиток духовного та культурного середовища, збереження історичної спадщини та національних традицій.

Цілі: культурно-просвітницька робота, патріотичне виховання; збереження історичної спадщини та національних традицій; розвиток закладів культури і освіти та дошкільних установ; розвиток молодіжного руху, організація дозвілля.

Бачення – село із великим рівнем культури, духовного розвитку, збереженими національними традиціями, сучасними закладами культури, освіти та дошкільного виховання.

Стратегічний напрям 2. Мета цього напрямку – розвиток економічного потенціалу сіл, підприємницької та сільськогосподарської діяльності, розширення міжнародного співробітництва.

Поставлені цілі: розвиток підприємницької діяльності (малого та середнього бізнесу, обслуговуючих кооперативів); формування зон відпочинку та інфраструктури в туристичній галузі; розвиток сталого сільськогосподарського виробництва (садово-овочевого); розвиток міжнародного співробітництва.

Бачення – економічно розвинуті села з високим рівнем добробуту мешканців.

Стратегічний напрям 3. Мета – забезпечення високих соціальних стандартів життя мешканцям територіальної громади та реформування сфери послуг.

Основними цілями є: формування системи соціального захисту населення; покращення медичного обслуговування та охорони здоров'я; розвиток комплексної житлової та соціальної програми; підвищення рівня надання комунальних і побутових послуг; розвиток фізичної культури та спорту; покращення стану доріг, вуличного освітлення та безпеки пішоходів.

Бачення – села високих соціальних стандартів життя.

Стратегічний напрям 4. Метою є забезпечення безпечного та сприятливого для здоров'я життєвого середовища.

Цілі: розробка та впровадження програм охорони довкілля; формування системи якісного водопостачання; формування та впровадження системи озеленення території сіл; формування та впровадження систем збирання та утилізації побутових відходів.

Бачення – економічна чиста, безпечна та сприятлива для здоров'я і життя територія.

ВИСНОВКИ

Село Стара Рафалівка є адміністративно-територіальним центром Старорафалівської сільської ради.

Географічне положення населеного пункту є вигідним, оскільки:

- 1) поряд розташована Рівненська АЕС,
- 2) село лежить на перетині автошляхів, які сполучають Рівненську та Волинську області,
- 3) природні умови, які склалися на території населеного пункту, повністю задовольняють проживання в ньому і дають можливість активно вести сільськогосподарські роботи.

На розвиток Старої Рафалівки вплинуло те, що її територія знаходилася під владою різних держав – Речі Посполитої та Російської імперії. Це відбилося на культурі та духовності місцевих жителів. Важливим було те, що всі власники населеного пункту піднімали економіку містечка, при цьому перетворювали його у торгово-економічний центр. Значну роль в історії села відіграли євреї, які в середині ХХ століття становили четвертину від всього населення села. Великий вклад в розвиток села внесли Рафаїл Романовський, Павло Тетеря, Назарій Янцевич.

Природно-ресурсний потенціал — важливий фактор розвитку сільського господарства. Основною галуззю спеціалізації села є сільське господарство, в якому основну частину займає рослинництво. Клімат і природні умови сприяють вирощуванню на території Старої Рафалівки зернові, картоплю, кукурудзу, цукровий буряк.

Економічно село розвинуте недостатньо. На території сільської ради здійснюють господарську діяльність 15 суб'єктів підприємницької діяльності. Основні напрями діяльності – сільськогосподарське виробництво, роздрібна торгівля, обробка деревини, виготовлення блоків та тротуарної плитки.

На економічний розвиток села має вплив Рівненська АЕС, на якій працює значна кількість мешканців села.

Негативним для населеного пункту є від'ємний приріст населення, яке збільшується за рахунок міграцій. Значну частку серед населення займає непрацездатне населення

Стара Рафалівка стикається з проблеми в економічній, соціальній та екологічній сфері. Це пов'язано з недостатнім фінансуванням бюджетних установ села, відсутністю інвестицій у розвиток соціальної сфери, низьким культурним та духовним рівнем мешканців.

Основними перспективами населеного пункту є розвиток економічного потенціалу, підприємництва та сільськогосподарського виробництва, культурно-просвітницька робота, покращення медичного обслуговування та охорони здоров'я; розвиток комплексної житлової та соціальної програми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Агрокліматичний довідник по Рівненській області. – К. : Держсільгоспвидав, 1959.
2. Андрушков П. Волинська земля (хроніка, джерела, постаті). Сокаль. 1997 р.
3. Атлас Ровенской области. – М. : ГУГК, 1985. – 38 с.
4. Гогун Александр. Народные мстители — народу. – В кн.: Секретные материалы 20 века. Специальный выпуск № 2 / 2005. – 128 с. С. 83-90.
5. З народних джерел Полісся. Володимирець, 2004.
6. Із криниці печалі. Збірник спогадів і документів. (Серія книг «Реабілітовані історією»). Рівне : «Азалія», 1996. – 104 с.
7. Історія села Стара Рафалівка. Стара Рафалівка, 2002.
8. Історія міст і сіл Рівненщини УРСР. Ровенська область. К., 1973.
9. Коротун Ш.М., Коротун Л.К. Географія Рівненської області: Природа. Населення. Господарство. Екологія. – Рівне, 1996.
10. Огризкова Ірина. Свято-Миколаївська церква с. Стара Рафалівка. Пам'ятка архітектури XVIII ст.. Кузнецовськ. 2006 р.
11. Побачення з Поліссям. Збірник творів кузнецовських авторів. Володимирець, 1993.
12. Пура Я. О. Походження назв населених пунктів Ровенщини. Львів. 1990 р.
13. Стратегія сталого розвитку Старорафалівської сільської ради Володимирецького району на 2013-2017 роки.
14. Технічна документація із землеустрою з нормативно-грошовою оцінкою земель населених пунктів Стара Рафалівка і Бабка Старорафалівської сільської ради. м. Рівне. Центр державного земельного кадастру. 2011р.
15. Янцевич Назарий. Летопись Рафаловской Николаевской церкви Луцкого уезда. Рукопись. 1890 г.

16. Янцевич Назарий. Исповедная ведомость Св. Николаевской церкви м. Рафаловка луцкого уезда волынской губернии. Рукопиись. 1840-1927 г.
17. Володимирецька централізована система публічно-шкільних бібліотек [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://volodymirec.lib.rv.ua>
18. Українське геральдичне товариство [Електронний ресурс]. –Режим доступу: URL : <http://uht.org.ua/ua/part/municip/riv/strafalivka/>
19. Все про Кузнецовськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : http://34400.net/news/tragedija_staroji_rafalivki
20. Річки Волинської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : http://geoknigi.com/book_view.php?id=1244